

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การลงสาเหตุการตายในหนังสือรับรอง

นิติกร โปริสวาณิชย์
ภาควิชานิติเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

มีรูปภาพแนบมา

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

หัวข้อ

- หลักการและกฎหมาย
- ประเภทและลักษณะของหนังสือรับรองการตาย
- หลักการลงสาเหตุการตายตาม ICD-10
- สาเหตุการตายเป็นภาษาไทย

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

เอกสารแนะนำ

- Hanzlick R (ed). Cause of death and the death certificate. 2006. CAP.
- National Center for Health Statistics. Physician's handbook on medical certification of death. 2023. US CDC.
- UK Government. Guidance for doctors completing medical certificates of cause of death in England and Wales. Access 2023.

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

เอกสารภาษาไทย

นิติกร โปริสวาณิชย์ และ กันต์ ทองแถม ณ อยุธยา (บรรณาธิการ). คู่มือการปฏิบัติงานทางนิติเวช (สำหรับแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์). 2557. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

<https://phdb.moph.go.th/main/index/download/2>

หลักกฎหมาย

- พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 (แก้ไขครั้งสุดท้าย พ.ศ. 2562)
- บัญญัติให้นายทะเบียนในเขตการปกครองต่าง ๆ มีหน้าที่ โดยให้อำนาจสำนักทะเบียนกลาง กระทรวงมหาดไทย ควบคุมดูแลได้ทั่วประเทศ ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองเป็นนายทะเบียนกลาง มีอำนาจออกระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดแบบพิมพ์เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย (ม. 8, 8/1 และ 8/2)
- ทะเบียนราษฎรถือเป็นเอกสารสำคัญทางราชการ เพื่อความถูกต้อง จึงให้อำนาจนายทะเบียนเป็นเจ้าของพนักงานตามกฎหมาย สามารถเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้แสดงหลักฐาน หากยังมีเหตุอันควรสงสัย ก็มีอำนาจสั่งไม่รับแจ้งได้ (ม.10 และ 11)

การแจ้งตาย

- มาตรา 21 เมื่อมีคนตายให้แจ้งการตายดังต่อไปนี้
  - (1) คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย ในกรณีไม่มีเจ้าบ้านให้ผู้พบศพแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาพบศพ
  - (2) คนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีการตายหรือพบศพ แล้วแต่กรณี หรือแห่งท้องที่ที่จะแจ้งได้ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ ในกรณีเช่นนี้จะแจ้งต่อนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้

กำหนดเวลาให้แจ้งตาม (1) และ (2) ถ้าในท้องที่ใดการคมนาคมไม่สะดวก ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจขยายเวลาออกไปตามความเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ

การแจ้งตาม (1) และ (2) ให้แจ้งตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด พร้อมทั้งแจ้งชื่อผู้แจ้งด้วย
- มาตรา 25 ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าคนตายด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือตายโดยผิดธรรมชาติ ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งรีบแจ้งต่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออันตรายหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และให้รอการออกมรณบัตรไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานดังกล่าว

หน้าที่เกี่ยวกับการแจ้งตาย

- มาตรา 23 เมื่อมีคนเกิดหรือคนตาย ผู้ทำคลอดหรือผู้รักษาพยาบาลต้องออกหนังสือรับรองการเกิดหรือการตายตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดให้แก่ผู้มีหน้าที่ต้องแจ้งตามมาตรา 18 หรือมาตรา 21
- มาตรา 22 เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา 21 ให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งออกมรณบัตรเป็นหลักฐานให้แก่ผู้แจ้ง เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา 25
- มาตรา 24 ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ผัง เผา ทำลาย หรือย้ายศพไปจากสถานที่หรือบ้านที่มีการตาย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนผู้รับแจ้ง
เมื่อได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้เก็บ ผัง เผา ทำลายหรือย้ายศพผิดไปจากสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนผู้รับแจ้ง
ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องย้ายศพ เพื่อความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ใพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจกระทำได้

หนังสือรับรองการตาย

- เป็นหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- เจ้าบ้านหรือผู้พบศพต้องแจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่คนตายภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาตาย หรือเวลาที่พบศพ หรือการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น
- ต้องการหนังสือรับรองการตาย
- ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการตาย คือ แพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการตายนั้นได้แก่
  1. แพทย์ผู้รักษาพยาบาลก่อนตายหรือคณะแพทย์ผู้ทำหน้าที่วินิจฉัย เช่น การตายที่ขอผ่าศพตรวจ หรือตรวจบางส่วนเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุป (ท.ร. 4/1 ตอนที่ 1)
  2. แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพ หรือแพทย์ผู้มีหน้าที่ผ่าตรวจศพตามกฎหมาย เมื่อการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นลงโดยไม่ได้ส่งศพเพื่อไปตรวจพิสูจน์ต่อ (ท.ร.4 ตอนหน้า)

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล **หนังสือรับรองการตายที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย**

ใบรับรองเพื่อสำหรับการรายงานสถานะของศพ

ส่วนขยายชื่อของตัวผู้รับรอง: **ชื่อของศพ** / **อำเภอเขต** **จังหวัด** **วันเกิด** **เดือน** **ปีเกิด**

1. ผู้ตาย	1.1 ชื่อตัว - นามสกุล	1.2 เลขบัตรประชาชน	1.3 เพศ
	1.4 อายุ	1.5 สัญชาติ	1.6 อาชีพ
	1.8 ที่อยู่	1.7 สถานภาพสมรส	
	1.9 ศาสนา		
2.1 ทะเบียนที่	เขต	น.	2.2 ผู้รักษาศพตาย
2.3 โฉนดเป็นมาตการตาย (เป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ CAPITAL LETTER)	ระยะเวลาเข้าเป็นศพตามคำสั่งนิติเวช		
2. รายนามศพ	ก)	(ชื่อ นามสกุล)	
	ข)	(ชื่อ นามสกุล)	
	ค)	(ชื่อ นามสกุล)	
2.4 โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นสาเหตุ			
2.5 โรคหรือภาวะอื่นที่เข้าทำพิธีเป็นมาตการศพแต่ยังไม่แจ้ง "ตามการตาย" ในกรณีอื่น (ให้เขียนชื่อโรคหรือภาวะอื่นที่เขียนขึ้นเป็นภาษาไทย)			
2.6 หากผู้เสียชีวิตเป็นศพ ☐ ไม่พร้อม ☐ กำลังตั้งครรภ์ ... สิ้นชีพ ขณะเสียชีวิต ☐ เสียชีวิตด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่ 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ			
3. สถานที่ตาย	3.1 ชื่อสถานที่	ที่อยู่	
4. มารดาผู้ตาย	4.1 ชื่อตัว - ชื่อสกุลมารดา	4.2 สัญชาติ	4.3 เลขประจำตัวประชาชน
	4.1 ชื่อตัว - ชื่อสกุลบิดา	4.2 สัญชาติ	4.3 เลขประจำตัวประชาชน
5. ผู้รับรองการตาย	5.1 ชื่อตัว - ชื่อสกุล	เลขประจำตัวประชาชน	

ขอรับรองการตายว่าไม่เป็นไปตามกฎหมาย

ลงชื่อ ( ) ผู้รับรองการตาย

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล **สาเหตุการตายกรณีตายนอกกรพ.**

ที่ ๓๓ ๐๖๐๙.๖/๑๙

สำนักงานทะเบียนคน
ตม.ที่ ๓๓๓๓๓๓ ๓๓.๓๓๓๓๓๓๓

๓๓๓ เมษายน ๒๕๕๕

เพื่อ กรณีให้สาเหตุการตายกรณีการตายนอกสถานพยาบาลและการตายตามธรรมชาติ

เรียน นายแพทย์หญิงกนกวรรณ เวียงชัย นารถรัตน์ แพทย์ พิชญ์ พิษณุโกภมาศมาศกรมแพทย์สอบสวน
โรคติดต่อ รพ.ศิริราช และ สมพร นวการ กุญชรย์กุล ราชบัณฑิตยสถาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ถึงที่สำนักงานทะเบียนคน ตม.ที่ ๓๓๓๓๓๓ ๓๓.๓๓๓๓๓๓๓๓ ลงวันที่ ๓๓ เมษายน ๒๕๕๕

กรมการสาธารณสุขจังหวัดได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมกับคณะวินิจฉัยและนายแพทย์ผู้บังคับ
ในการมีสาเหตุการตายกรณีการตายนอกสถานพยาบาล หรือการตายตามธรรมชาติ จำนวน
๒๒ กรณี โดยการดำเนินการสืบสวนการตายนอกกรพ. และประเมินผลตามการให้สาเหตุการตาย
ของนายแพทย์ประจำกอง นายแพทย์หญิงกนกวรรณ เวียงชัย และนายแพทย์หญิงพิชญ์ พิษณุโกภมาศ
ซึ่งทั้งสองแพทย์หรือแพทย์ประจำกองแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือแพทย์ประจำกองแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานทะเบียนคน ตม.ที่ ๓๓๓๓๓๓ ๓๓.๓๓๓๓๓๓๓๓ ได้ดำเนินการสืบสวนการตายกรณีการตายนอกกรพ. และให้ผลการวินิจฉัย
ผู้ให้แจ้งการตายของกรมการสาธารณสุข จังหวัดน่าน ซึ่งทำให้ระบบข้อมูลการตายตามกฎหมายต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ดังนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส ซึ่งขอให้สำนักงานทะเบียนคนจังหวัดน่านแจ้งสำนักงานทะเบียนคน
และสำนักงานทะเบียนคนจังหวัดน่าน ดังนี้

- ๑. เมื่อมีการแจ้งการตายซึ่งเป็นการตายนอกสถานพยาบาล และไม่มีการแจ้งการตายตามธรรมชาติ
ให้แพทย์ประจำกองสาธารณสุข (กรณีแจ้งโดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) ออกใบแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนเช้า)
และจัดส่งสาเหตุการตาย แล้วจึงให้ญาติหรือญาติผู้แจ้งการตายนำไปแจ้งการตาย (ท.ร.๔ ตอนเช้า)
ไปขอรายงานเป็นต้นแบบที่นายแพทย์ประจำกองสาธารณสุขจังหวัดน่าน เพื่อให้มีการนำสาเหตุการตายจากญาติไปใช้ติดตาม
กัมมันตภาพรังสีการตาย และออกใบมรณบัตรให้กับผู้แจ้งต่อไป
- ๒. การแจ้งการตายซึ่งเป็นการตายนอกสถานพยาบาล และไม่มีการแจ้งการตายตามธรรมชาติ กรณี
ผู้ให้แจ้งการตาย ไม่แจ้งสาเหตุของนายแพทย์หรือนายแพทย์ประจำกองสาธารณสุข จังหวัดน่านดำเนินการ
สัมภาษณ์สาเหตุการตายจากญาติให้ชัดเจนก่อนที่ออกใบแจ้งการตายตามกรณียกเว้นกรณี
ให้ญาติผู้แจ้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชียร ชิตนารอง)
รองผู้อำนวยการทะเบียนคนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนคนกลาง

สำนักงานบริหารทะเบียน
กรมการทะเบียนราษฎร
โทร ๐-๒๖๓๒-๕๒๓๒๒

- กรณีที่ไม่ได้ตายผิดธรรมชาติ
และไม่ได้ชันสูตรพลิกศพ
- ให้แจ้งตายต่อนายทะเบียน
ท้องที่ซึ่งจะออกใบรับแจ้งการ
ตาย ท.ร. 4 แล้วให้นำไปออก
มรณบัตร
- สาเหตุการตาย ได้มาจากการ
สอบปากคำคนใกล้ชิดผู้ตาย

หนังสือรับรองการตายนอกศพ.

ที่ นพ ๐๓๑๑๑/๓/๒๕๖๕

สำนักงานของ
ชนสัญชาติ ก ๒๒๑๕๓๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๔/๑) และหนังสือรับรองการตาย (ท.ร.๔/๒)
เขียน นายทะเบียนจังหวัด ชุมพรจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔
๒. พระกฤษฎีกาว่าด้วยการจดทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕

ด้วยในการจัดส่งรายงานเรื่องการปฏิบัติการจัดการประชากรของประเทศไทยในเมื่อของ
กรมการปกครอง เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้มีคณะกรรมการศึกษาการออกหนังสือรับรองการ
เกิดตามแบบ ท.ร.๔/๑ ใช้ครอบคลุมถึงที่เกิดนอกโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่น ซึ่งเรื่องนี้สำนัก
ทะเบียนกลางพิจารณาแล้วขอรับทราบ การที่กำหนดแบบพิมพ์ ท.ร.๔/๑ เป็นหนังสือรับรองการเกิดที่ใช้
สำหรับโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีโรงพยาบาลโดยอาชีพนั้น ก็เพื่อมุ่งหมายที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่
หน้าที่รับผิดชอบกับใบแจ้งเกิดซึ่งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและตรวจสอบหลักฐานอย่าง
ละเอียดถี่ถ้วน มิได้หมายความว่าจะไม่ใช้ใบแจ้งเกิดของสถานโรงพยาบาลนอกเหนือจากนี้ ดังนั้น ถ้า
โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอื่นหรือการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการนอกโรงพยาบาล โดยมีแพทย์และ
บุคลากรสาธารณสุขของโรงพยาบาล ร่วมกิจกรรมด้วย ก็สามารถออกหนังสือรับรองการตาย
ท.ร.๔/๒ ได้ในนามของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลได้โดยสถานที่เกิดหรือสถานที่ของประชากรในเอกสาร
ดังกล่าวให้เป็นใบแจ้งเกิดซึ่งมีได้โดยคนพื้นที่มีบุคลากรสาธารณสุขของสถาน

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงขอให้สำนัก
ทะเบียนจังหวัดและสำนักงานทะเบียนกลาง แจ้งสำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักงานทะเบียน
ในชั้นซึ่งรับผิดชอบงานและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ขอให้แจ้งรายละเอียดของงานและ
สถานพยาบาลในจดบันทึกทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

นพ. ๒๒๑๕๓๐
(นายสมาน พันธ์วงศ์)
รองผู้อำนวยการทะเบียนกลาง ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐-๒๒๖๒-๗๒๑๔๖๖

- กรณีที่มีการชันสูตรพลิกศพ หรือผ่าศพตามกฎหมาย
- แพทย์สามารถใช้แบบพิมพ์ ท.ร. 4/1 ในกรณีที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกศพ. หรือได้ทำการผ่าศพที่ส่งมาตามคำสั่งเจ้าพนักงาน

สรุปแบบพิมพ์สำหรับรับรองการตาย

1. ใช้ท.ร. 4 ตอนหน้า สำหรับการตายนอกศพ. และแพทย์ออกชันสูตรพลิกศพ
2. ใช้ท.ร. 4/1 สำหรับการตายในศพ. หรือศพที่ถูกส่งมาให้ผ่าศพ
3. ใช้หนังสือรับรองสาเหตุการตายของหน่วยงาน ในกรณีที่แพทย์ไม่ได้รักษาหรือชันสูตรพลิกศพ แต่กรณีนี้ มีความเสี่ยงต่อการประกอบวิชาชีพที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือความผิดทางอาญา

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

ส่วนที่แพทย์ต้องลงสาเหตุการตาย

ข้อสังเกต	
1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
a) _____ (due to)	_____
b) _____ (due to)	_____
c) _____ (due to)	_____
d) _____	_____
(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน	
3. โรคหรือภาวะที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้มาขณะเขียนมรณบัตรได้ ** (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย).....	
4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์..... สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

- ส่วนที่ 1 เป็นไปตามแบบสากลขององค์การอนามัยโลก เพื่อการจัดทำสถิติชีพ
- ส่วนที่ 2 มีเฉพาะของประเทศไทยที่ให้เขียนชื่อโรคเป็นภาษาไทยสำหรับพิมพ์ลงในมรณบัตรและข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครุภรณ์ที่ผู้เสียชีวิตเป็นสตรี หรือข้อมูลการสิ้นสุดการตั้งครุภรณ์ (หลังแท้งหรือหลังคลอด) ในเวลาไม่เกิน 6 สัปดาห์

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การระบุสาเหตุการตายเพื่อลงรหัสโรค

สาเหตุการตาย	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	_____
a) _____ (due to)	_____
b) _____ (due to)	_____
c) _____ (due to)	_____
d) _____	_____
(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน	
3. โรคหรือภาวะที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้มาขณะเขียนมรณบัตรได้ ** (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย).....	
4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์..... สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

- ตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD): ไม่ควรลง mode of death (แต่มีข้อยกเว้น)
- ผลอยู่ก่อนเหตุ และเหตุสุดท้ายมีความหมายมากที่สุด เพราะเป็นต้นเหตุ
- สาเหตุที่อาจจะเกี่ยวข้องกัน เป็นเหตุหนุน
- การตายผิดธรรมชาติ จะมีต้นเหตุเป็นพฤติกรรม (external causes of mortality)

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

หลักการลงสาเหตุการตายเพื่อรหัสโรค

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
a) _____ (due to)		
b) _____ (due to)		
c) _____ (due to)		
d) _____		
	(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุทุน	

- ข้อ 1. a) - d) เป็นลำดับเหตุการณ์ที่ทำให้ตาย (immediate and underlying causes)
- ข้อ 2. เป็นสาเหตุที่มีส่วนสำคัญร่วมหรือน่าจะมีส่วนทำให้ตายได้โดยตรง แต่เป็นกรณีที่แยกต่างหากจาก ข้อ 1.
- สาเหตุตั้งต้นที่สุดในข้อ 1. (บรรทัดล่างสุด) เท่านั้น ที่ไม่ให้อ้าง mode of death
- สาเหตุหลักในข้อ 1. ให้อ้างรายละเอียดให้มากที่สุด และสามารถลงสาเหตุต้นทางต่อเนื่องในบรรทัด d) ด้วย “due to” ได้อีก 1 สาเหตุ หรือมีสาเหตุต้นทางร่วมกัน ก็สามารถเชื่อมด้วย “and” สำหรับประเทศไทย หากเลี่ยงได้ ควรลงสาเหตุหลักอย่างเดียว และอีกกรณีควรลงในข้อ 2.

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

สาเหตุที่เป็นภาษาไทย

- ไม่มีกฎเกณฑ์ สามารถลงได้ตามความเหมาะสมเข้ากับบริบทต่าง ๆ แต่ต้องไม่ขัดกับสาเหตุการตายภาษาอังกฤษ และต้องไม่ก่อปัญหาทางระบบทะเบียนหรือทางสังคม รวมถึงต้องนำไปใช้ได้อย่างเป็นทางการ
- ไม่มีความจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง mode of death
- ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลที่ไขว้กันจนได้แน่นอน สามารถลงอาการหรือสภาวะกว้างๆ เช่น “ความชรา” หรือ “หัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน” หรือ “ระบบไหลเวียนโลหิตและการหายใจล้มเหลว” ได้ ในสาเหตุการตายตามธรรมชาติที่ยังระบุไม่ได้ และควรใช้ถ้อยคำทำนองนี้ มากกว่าที่จะลงว่า “ตายตามธรรมชาติที่ยังระบุสาเหตุไม่ได้”
- ในกรณีทำเหตุการตายเกิดจากหลายภาวะต่อเนื่องกัน ไม่ควรลงสาเหตุโดด ๆ และไม่ควรแปลเฉพาะบรรทัดสุดท้ายมา

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

ตายด้วยโรคเฉพา

ICD-10 Version:2019
ICD-10
Verbatim - Longname
Info

ICD-10 Version:2019

- ↳ I Certain infectious and parasitic diseases
- ↳ II Neoplasms
  - ↳ C00-C99 Malignant neoplasms
    - ↳ C00-C15 Malignant neoplasms, stated or presumed to be primary, of specified sites, except of lymphoid, haemopoietic and related tissue
    - ↳ C16-C24 Malignant neoplasms of lip, oral cavity and pharynx
    - ↳ C25-C28 Malignant neoplasms of digestive organs
    - ↳ C29-C30 Malignant neoplasms of respiratory and circulatory organs
    - ↳ C31 Malignant neoplasm of nasal cavity and middle ear
    - ↳ C32 Malignant neoplasm of accessory sinuses
    - ↳ C33 Malignant neoplasm of larynx
    - ↳ C34 Malignant neoplasm of trachea
    - ↳ C35 Malignant neoplasm of bronchus and lung
    - ↳ C37 Malignant neoplasm of thymus
    - ↳ C38 Malignant neoplasm of heart, mediastinum and pleura
    - ↳ C39 Malignant neoplasm of other and ill-defined sites in the respiratory system and intrathoracic organs
    - ↳ C40-C41 Malignant neoplasms of bone and articular cartilage
    - ↳ C42-C44 Melanoma and other malignant neoplasms of skin
    - ↳ C45-C49 Malignant neoplasms of mesothelial and soft tissue

- C22.3 Laryngeal cartilage
- C22.8 Overlapping lesion of larynx
(See note 3 at the beginning of this chapter)
- C22.9 Larynx, unspecified
- C32 Malignant neoplasm of trachea**
- C34 Malignant neoplasm of bronchus and lung**
- C34.0 Main bronchus
Catena
Hilus (of lung)
- C34.1 Upper lobe, bronchus or lung
- C34.2 Middle lobe, bronchus or lung
- C34.3 Lower lobe, bronchus or lung
- C34.8 Overlapping lesion of bronchus and lung
(See note 3 at the beginning of this chapter)
- C34.9 Bronchus or lung, unspecified
- C37 Malignant neoplasm of thymus
- C38 Malignant neoplasm of heart, mediastinum and pleura**
- C38.0 Heart
Endo: myocardium (C42.0)
Ecto: great vessels (C48.0)
- C38.1 Anterior mediastinum
C38.2 Posterior mediastinum

สาเหตุการตาย	<p>1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ) ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต</p> <p>a) MALIGNANT NEOPLASM OF LUNG (C34.9) (due to) 2 ปี</p> <p>b) _____ (due to)</p> <p>c) _____ (due to)</p> <p>d) _____ (due to)</p> <p>(กรณีการตายโดยธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทยา)</p>
	<p>2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุ</p>
	<p>3. โรคหรือภาวะอื่นที่เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกมาช่อง "สาเหตุการตาย" ในรายนาม ** เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้รายละเอียดเป็นอนุกรณบัตรได้ ** (ให้เขียนชื่อโรคหรือภาวะเดียวกันนี้โดยเขียนเป็นภาษาไทย) โรคมะเร็งปอด</p>
	<p>4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์ _____ สัปดาห์และเสียชีวิต ☐ เกินเหตุการณ์ตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ</p>

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

สาเหตุที่คลุมเครือหรือคำย่อ

- กรณีตายเพราะความชรา ควรเลือกใช้เฉพาะกรณีที่ผู้ตายอายุมาก ๆ เช่นกว่า 80 ปี และไม่มีประวัติโรคประจำตัว โดยเฉพาะการที่ตรวจแล้วไม่พบ และควรมีสภาพร่างกายที่ค่อย ๆ ทรมานลงตามกาลเวลาอย่างที่ทำสาเหตุไม่ได้
- กรณีที่มีโรคเรื้อรังที่ไม่รุนแรงพอจะทำให้ตาย ควรหาหลักฐานเบื้องต้นที่พอจะสันนิษฐานสาเหตุการตายได้ หากทำไม่ได้ หรือเกรงว่าจะก่อปัญหาขึ้นมาภายหลัง ให้ลงสาเหตุการตายที่ไม่ทราบโรค
- ไม่ลงคำย่อในข้อ 1.

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

ตายโดยไม่ทราบโรค

ICD-10 Version:2019

R29 Symptoms and signs involving the nervous and musculoskeletal systems

R30-R39 Symptoms and signs involving the urinary system

R40-R46 Symptoms and signs involving cognition, perception, emotional state and behaviour

R47-R49 Symptoms and signs involving speech and voice

R50-R59 General symptoms and signs

R70-R79 Abnormal findings on examination of blood, without diagnosis

R80-R89 Abnormal findings on examination of urine, without diagnosis

R90-R99 Abnormal findings on examination of other body fluids, substances and tissues, without diagnosis

R95-R99 Abnormal findings on diagnostic imaging and in function studies, without diagnosis

R98 **Unattended death**

R98.0 Sudden infant death syndrome

R98.1 Other sudden death, cause unknown

R98.2 Unexplained death

R98.9 Other ill-defined and unspecified causes of mortality

XIX Injury, poisoning and certain other consequences of external causes

XX External causes of morbidity and mortality

XXI Factors influencing health status and contact with health service

XXII Codes for special purposes

U00-U09 Provisional assignments of new diseases of uncertain aetiology or emergency use

U10-U29 Resistance to antimicrobial and antineoplastic drugs

Exc1: fetal death of unspecified cause (Z32)
obstetric death R95 (Z33)

R98.0 Sudden infant death syndrome
Incl.: sudden (unexplained) (infant) death (syndrome) under one year of age
Exc1: sudden (unexplained) (infant) death (syndrome) age one year and over (R98.1)

R98.1 Sudden infant death syndrome with mention of autopsy
R98.9 Sudden infant death syndrome without mention of autopsy
Sudden infant death syndrome, unspecified

R98.2 Other sudden death, cause unknown
Exc1: sudden death, as described (I26.1)
infant death syndrome (R98.0)

R98.6 Instantaneous death
Sudden unexplained (infant) death (syndrome) age one year and over
Exc1: sudden death of known aetiology (A00.0-Q99.9, U04.9, V02.0-V99.9)

R98.7 Death occurring less than 24 hours from onset of symptoms, not otherwise explained
Death from not to be stated or instantaneous for which no cause can be discovered
Death without sign of disease

R98.9 Unattended death
Incl.: Death in circumstances where the body of the deceased was found and no cause could be discovered
found dead

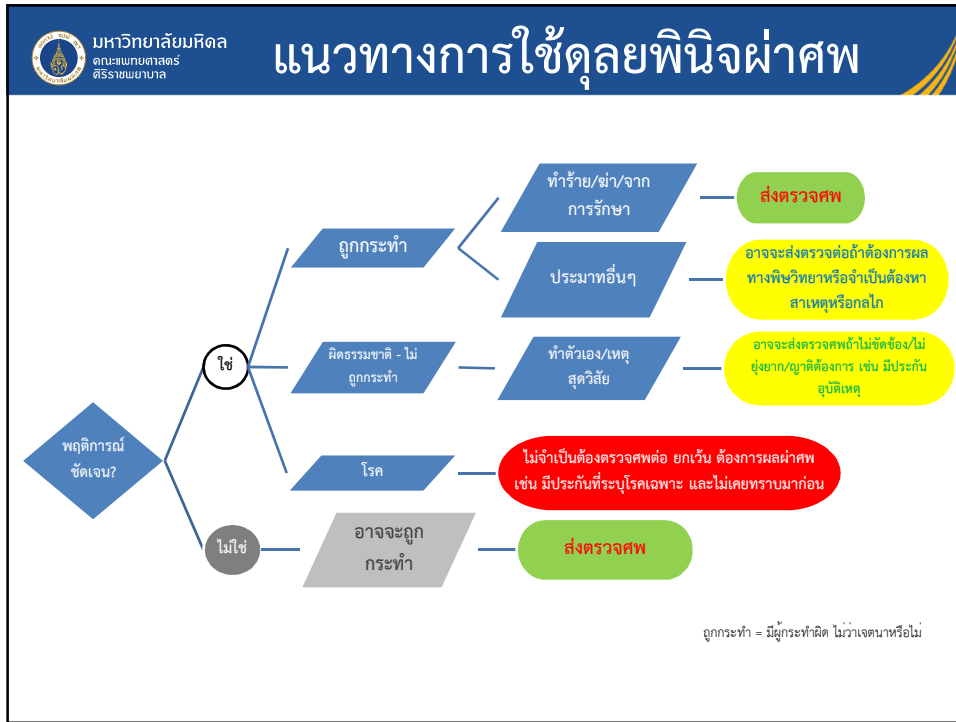
Exc1: Other ill-defined and unspecified causes of mortality
Incl.: Death NOS
Unknown cause of mortality

สาเหตุการตาย	<p>1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)</p> <p>a) <u>UNATTENDED DEATH (R98)</u> (due to)</p> <p>b) _____ (due to)</p> <p>c) _____ (due to)</p> <p>d) _____</p> <p>(กรณีการตายฉับพลันหรือฆาตกรรม ฆ�ประทุพบุรุษ ฆ�ฆาตกรรม หรือ ฆ�อุบัติเหตุ ประเภทย)</p> <p>2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุ</p> <p>3. โรคหรือภาวะอื่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติการตาย ในกรณีที่มี "เป็นสาเหตุสำคัญที่ต้องระบุให้รายละเอียดเป็นอนุกรมวิธานได้" (ให้เขียนชื่อโรคหรือภาวะเดียวกันนี้โดยเขียนเป็นภาษาไทย) ระบุสาเหตุและไหลเวียนโลหิตคลุมเหลว</p> <p>4. หากมีเสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์ _____ สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เห็นเหตุการณ์ตรงๆไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ</p>	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
--------------	--	---

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การตายผิดธรรมชาติ

- ควรส่งผ่าศพแม้ว่าจะทราบสาเหตุการตาย หรือแม้ว่าสาเหตุการตาย เป็นภาวะที่สืบเนื่องมาจากสาเหตุต้นทางที่ผิดธรรมชาติ หรือแม้ว่าจะไม่เป็นคดี
- กรณีที่มีอุปสรรคสำคัญในการส่งผ่าศพ ให้ชั่งน้ำหนักระหว่างความเสี่ยงในการลงความเห็น กับปัญหาที่ส่งศพไปไม่ได้ หากเห็นว่ามี ความเสี่ยงมากจนเกินไป ให้ปฏิเสธการรับรองการตาย
- กรณีที่เห็นว่าสามารถรับรองการตายได้โดยไม่ต้องส่งไปตรวจเพิ่ม ให้ลง external cause อย่างระมัดระวัง หากไม่ชัดเจน ก็ให้หล่งให้กว้างไว้ก่อน

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

ตายผิดธรรมชาติที่ไม่ส่งผ่าศพ

ICD-10 Version:2019

สาเหตุการตาย: 1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)

การตาย: a) **SEQUELAE OF HEAD INJURIES (T90.8)** (due to) b) **MULTIPLE HEAD INJURIES (S09.7)** (due to) c) **MOTORCYCLE ACCIDENT (V23.4)** (due to)

ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต: 5 วัน } 2 สัปดาห์

3. โรคหรือภาวะที่เข้าหน้าที่เป็นบรรพบุรุษที่ลดลงไม่ช่อง "สาเหตุการตาย" ไม่นับกรณี ** เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้รายละเอียดเป็นอนุกรมบัตรได้ ** (ให้เขียนชื่อโรคหรือภาวะที่เข้าหน้าที่เป็นบรรพบุรุษที่ลดลงเป็นภาษาไทย)

4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ไม่ตั้งครรภ์ กำลังตั้งครรภ์ สิ้นชีพขณะเสียชีวิต เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ไม่ทราบ

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

WHO guide

Frame A: Medical data: Part 1 and 2

<p>1 Report disease or condition directly leading to death on line a</p> <p>Report chain of events in due to order (if applicable)</p> <p>State the underlying cause on the lowest used line</p>		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="text-align: left;">Cause of death</th> <th style="text-align: left;">Time interval from onset to death</th> </tr> <tr> <td>a Cerebral haemorrhage</td> <td>4 hours</td> </tr> <tr> <td>b Due to: Metastasis of the brain</td> <td>4 months</td> </tr> <tr> <td>c Due to: Breast cancer</td> <td>5 years</td> </tr> <tr> <td>d Due to:</td> <td></td> </tr> </table>	Cause of death	Time interval from onset to death	a Cerebral haemorrhage	4 hours	b Due to: Metastasis of the brain	4 months	c Due to: Breast cancer	5 years	d Due to:		
Cause of death	Time interval from onset to death												
a Cerebral haemorrhage	4 hours												
b Due to: Metastasis of the brain	4 months												
c Due to: Breast cancer	5 years												
d Due to:													
<p>2 Other significant conditions contributing to death (time intervals can be included in brackets after the condition)</p>													

- Write clearly** and do not use abbreviations.
- Be sure the information is **complete**.
- Do not speculate** on the cause of death.
- Do not fill in laboratory results or statements like "found by partner". (there may be separate fields on the form for this kind of information)
- One condition per line** should be sufficient.

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

Frequently used ill-defined terms

Accident	Specify circumstances Specify intent , as car accident, suicidal, or assault; Specify place of occurrence
Alcohol, drugs	Specify use : long term or single, addiction
Complication of surgery	Specify disease : disease that caused surgery
Dementia	Specify cause : Alzheimer, infarction, old age, other
Hepatitis	Specify cause, etiology : acute or chronic, alcoholic if viral : specify Type (A, B, C, ...)
Infarction	Specify site : heart, brain, ... Specify cause : arteriosclerotic, thrombotic, embolic...
Infection	Specify: primary or secondary, causative organism If primary : specify bacterial or viral If secondary : specify the primary infection
Leukaemia	Specify: acute, subacute, chronic lymphatic, myeloid, monocytic
Pneumonia	Specify: primary, aspiration, cause , causative organism If due to immobility : specify the cause of the immobility
Pulmonary embolism	Specify cause : cause of embolism If post-surgical or immobility : specify disease that caused surgery or immobility
Renal failure	Specify: acute, chronic or terminal, underlying cause of insufficiency, such as arteriosclerosis, or infection If due to immobility : specify the cause of the immobility
Thrombosis	Specify: arterial or venous Specify: the blood vessel If post-surgical or immobility : specify disease that caused surgery or immobility
Tumour	Specify: behaviour, location, metastases
Urinary tract infection	Specify: site in the urinary tract, causative organism , underlying cause of infection If due to immobility : specify the cause of the immobility

www.who.int/classifications
©WHO 2015

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

